

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โทร. ๖๐๓๐
ที่ ๑๙๐๖๕๒๗๓๗/๖๐๔๙ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวปฏิบัติในการขออนุมัติและการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เรียน หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๘.๕/ว ๕๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การอนุมัติหลักการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้อนุมัติในหลักการให้คณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการทำงานของส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติค่าตอบแทนในการประชุมจากกระทรวงการคลัง กรณีที่มีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทั้งนี้ ราชกิจจานุเบกษาได้ลงประกาศพறะราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่าน อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓ สาระสำคัญเป็นการยกเลิกประกาศคณะกรรมการรักษา ความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗ และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เข้าร่วมประชุมมิได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน และสามารถประชุม ปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากมีกรณีที่ต้องจ่ายเบี้ยประชุมหรือ ค่าตอบแทนไม่ว่าจะเรียกว่าอย่างใดให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ให้จ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนนั้นให้แก่ผู้ร่วม ประชุมซึ่งได้แสดงตนเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ในการนี้ เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอันส่งผลต่อ ประสิทธิภาพและความต้องเนื่องในการบริหารราชการ ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการขออนุมัติและการเบิก จ่ายเงินค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(ดร.นัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล)

รักษาการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แนวปฏิบัติในการขออนุมัติและการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แนวปฏิบัติในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องมีเหตุผล ความจำเป็น ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการประชุม

๒. การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการอนุกรรมการ ต้องมีกรรมการหรืออนุกรรมการร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหรืออนุกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมและมีสิทธิเบิกเบี้ยประชุมตามพระราชบัญญัติเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๗

๓. การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ดำเนินการตามพระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

๓.๑ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ให้สามารถประชุมบริการทางวีดีโอและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และไม่จำเป็นต้องอยู่ในราชอาณาจักร

๓.๒ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดประชุมต้องจัดให้ผู้ร่วมประชุมแสดงตนเพื่อร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนร่วมประชุม นอกจากนี้ต้องจัดทำรายงานการประชุมเป็นหนังสือ และจัดให้มีการบันทึกเสียง หรือทึ้งเสียงและภาพของผู้ร่วมประชุมทุกคน ตลอดระยะเวลาที่มีการประชุมในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

๔. การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

การขออนุมัติประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. ผู้มีหน้าที่จัดประชุม จัดทำบันทึกข้อความขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามที่ประธานเป็นผู้แจ้งและกำหนดให้มีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรายงานการขออนุมัติ

๒. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการ

๓. มีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการประชุมโดยระบุหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องในการประชุม

๔. มีการประมาณการค่าใช้จ่ายในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การยืมเงินทดลองราชการสำหรับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. เอกสารการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับจริง)

๒. สัญญาการยืมเงิน (แบบ ๘๕๐๐)

๓. ประมาณการใช้จ่ายเงิน และเอกสารแนบประกอบ (ถ้ามี)

หลักฐานการเบิกจ่ายเงินสำหรับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. เอกสารการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับจริง)
๒. หนังสือเชิญประชุม คำสั่ง พร้อมวาระการประชุม
๓. หลักฐานการจ่ายเงิน / ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน
๔. หลักฐานการโอนเงินผ่านธนาคาร “ใบรับฝากเงิน (Deposit Slip)”
๕. หลักฐานการระบุตัวตนของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการที่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมแห่งเดียวกัน (ห้องประชุม) แต่เป็นหลักฐานที่ใช้ในการยืนยันตัวตนในการเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การล็อคอิน เข้าระบบ การแcapหน้าจอ ที่ปรากฏภาพถ่ายผู้เข้าร่วมประชุมของผู้ร่วมประชุมทั้งหมด ๆ
- ~~๖. คณะกรรมการและคณะกรรมการที่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมแห่งเดียวกัน (ห้องประชุม) ให้กรอกรายละเอียดลงในแบบฟอร์มการขอรับเงินผ่านธนาคาร โดยแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาหน้าสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร พิมพ์รับรองสำเนาและสแกนเอกสารส่งผ่าน e-mail มายังเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการประชุม เพื่อนำส่งกองคลังในการบันทึกข้อมูลลงในระบบ ERP (ให้กรอกข้อมูลและจัดส่งให้กองคลังเพียงครั้งแรกเท่านั้น)~~

ทั้งนี้ การปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติในการขออนุมัติและเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนในการประชุม ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวข้างต้น ให้เป็นไปตามระเบียบและประกาศ ดังนี้

๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๕/ว ๕๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การอนุมัติหลักการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
๒. พระราชบัญญัติการเบี้ยประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๗
๓. พระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๗
๔. ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓
๕. คู่มือการปฏิบัติราชการนอกร้านที่ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกำหนด

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๘.๕/๙ ๕๕

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กม. ๑๐๔๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การอนุมัติหลักการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด

ด้วยปัจจุบันได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙: COVID-๑๙) และมีแนวโน้มการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้สั่งการให้ส่วนราชการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ และปฏิบัติตามมาตรการข้อสั่งการอย่างเคร่งครัด เพื่อชลอและหยุดยั้งการระบาดของโรค ส่งผลให้คณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือคณะทำงานของส่วนราชการที่ต้องดำเนินการประชุมตามภารกิจ ต้องมีการจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อให้การเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการประชุมกรณีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความชัดเจน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว อนุมัติในหลักการให้คณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือคณะทำงานของส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติค่าตอบแทนในการประชุมจากกระทรวงการคลัง กรณีที่มีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามอัตราที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติไว้ ทั้งนี้ วิธีปฏิบัติในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือการปฏิบัติราชการกรณีสถานที่ที่สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกำหนดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจกรกฤศษ์ พาราพันธุ์กุล)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มการกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
กองค่าตอบแทนและประโยชน์เกื้อกูล
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๒๙
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๕๗

พระราชกำหนด
ວ່າດ້ວຍการປະຊຸມຜ່ານສື່ອີເລີກທຣອນິກສ
ພ.ศ. ២៥៦៣

พระบาทสมเด็จพระปรมเนาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว ณ วันที่ ១៨ ເມພາຍນ พ.ศ. ២៥៦៣
เป็นปีที่ ៥ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมเนาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการປະຊຸມຜ່ານສື່ອີເລີກທຣອນິກສ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ១៧២ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว ดังต่อไปนี้

มาตรา ១ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดว่าด้วยการປະຊຸມຜ່ານ
ສື່ອີເລີກທຣອນິກສ พ.ศ. ២៥៦៣”
มาตรา ២ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานຸບກຫາเป็นต้นไป
มาตรา ៣ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ៧៤/២៥៥៧
เรื่อง การປະຊຸມຜ່ານສື່ອີເລີກທຣອນິກສ ลงวันที่ ២៧ ມິຖຸນາຍນ ພຸທອະກຳຮາຊ ២៥៥៧
มาตรา ៤ ในพระราชกำหนดนี้

“การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประชุมที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุมที่ได้กระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ร่วมประชุมมิได้อยู่ในสถานที่เดียวกันและสามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

“ผู้ร่วมประชุม” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ หัวหน้า ตามที่กฎหมายกำหนด และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งต้องเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ หัวหน้า ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕ พறาราชกำหนดนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

(๒) การประชุมเพื่อจัดทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

* (๓) การประชุมเพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๔) การประชุมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ การประชุมตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุม นอกจากจะดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับแล้ว ผู้กำหนดที่ประธานในที่ประชุมจะกำหนดให้จัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้มีผลเช่นเดียวกับการประชุมตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ห้ามมิให้ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ การส่งหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุม จะส่งโดยจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ได้ ในกรณี ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดเก็บสำเนาหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมไว้เป็นหลักฐาน โดยจะจัดเก็บในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้

มาตรา ๙ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้อง

(๑) จัดให้ผู้ร่วมประชุมแสดงตนเพื่อร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนร่วมการประชุม

(๒) จัดให้ผู้ร่วมประชุมสามารถลงคะแนนได้ ทั้งการลงคะแนนโดยเปิดเผยและการลงคะแนนลับ

(๓) จัดทำรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

(๔) จัดให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคน ตลอดระยะเวลาที่มีการประชุมในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

~~(๕)~~ จัดเก็บข้อมูลจากรอ~~อิเล็กทรอนิกส์~~ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน

ข้อมูลตาม (๔) และ ~~(๕)~~ ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการประชุม

มาตรา ๑๐ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากมีกรณีที่ต้องจ่ายเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนไม่ว่าจะเรียกว่าอย่างใดให้แก่ผู้ร่วมประชุม ให้จ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนนั้นให้แก่ผู้ร่วมประชุมซึ่งได้แสดงตนเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๑๑ ให้ถือว่าการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้เป็นการประชุมโดยชอบด้วยกฎหมาย และห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้ เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงพระเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๒ ให้มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๖๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกำหนดนี้จนกว่าจะมีมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓ บรรดาการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๖๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗ ให้ถือว่าเป็นการประชุมที่ชอบด้วยพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชกำหนดนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลและเสียชีวิตจากโรคดังกล่าวเป็นจำนวนมากเนื่องจากติดเชื้อได้ง่าย องค์กรอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้เป็นภาระการแพร่ระบาดใหญ่ทั่วโลก และขณะนี้ยังไม่มีแนวทางการรักษาที่ชัดเจน ทำให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมการระบาดของโรคตามคำแนะนำขององค์กรอนามัยโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ทำให้การปฏิบัติงานของภาครัฐและการประกอบกิจกรรมในทางเศรษฐกิจของเอกชนเกือบทุกภาคส่วนซึ่งต้องมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันเป็นปกติต้องดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แม้ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๖๓ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓ อันเป็นกฎหมายกลางว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว แต่ผู้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยหนึ่งในสามขององค์ประชุมยังคงต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน ทำให้ผู้ซึ่งต้องเข้าร่วมประชุมในสถานที่เดียวกันต้องกล่าวมีความเสี่ยงที่จะติดโรคสูงอันไม่สอดคล้องกับการเว้นระยะห่างทางสังคม นอกจากนี้ หลักเกณฑ์เดิมที่มีอยู่ยังได้กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมหันหน้าต่อผู้อื่นในราชอาณาจักรซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนอย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากการที่บริษัทต่าง ๆ ต้องเลื่อนประชุมให้ล่ามัญญ์ผู้ถือหุ้นออกให้โดยไม่มีกำหนด ในขณะที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคเอกชนต้องปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและฉับพลันเพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงอย่างทันทีทันใด สถานการณ์ดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างรุนแรง เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมีอาจจะหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่พระบาทมหามนต์ฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ไว้ในพระบรมราชโขน ให้เป็นกฎหมายไว้แล้ว ตามที่คณะกรรมการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เสนอมา ที่ได้มีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้ว ดังนี้

โดยที่พระบาทมหามนต์ฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ไว้แล้ว ตามที่คณะกรรมการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เสนอมา ที่ได้มีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้ว ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอน ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้ วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่าง ๆ เช่นว่า นั่น

“ระบบควบคุมการประชุม” หมายความว่า ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และ/หรืออุปกรณ์ สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ ทั้งไฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และมีการสื่อสาร ข้อมูลกันโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ/หรือการโทรคมนาคม เพื่อให้ผู้ร่วมประชุม สามารถเข้าถึงและใช้งานสำหรับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ไม่ว่าจะเป็นการประชุมด้วยเสียง หรือทั้งเสียงและภาพ

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ให้บริการระบบควบคุมการประชุม

“ผู้ควบคุมระบบ” หมายความว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลและบริหารจัดการระบบควบคุมการประชุม

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ เมื่อผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมกำหนดให้มีการจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมแจ้งผู้ร่วมประชุมทราบล่วงหน้าว่าการประชุมครั้งนั้นจะดำเนินการผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ และแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๕ การจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อย่างน้อยต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) การแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการประชุม

(๒) การสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กันได้ด้วยเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ

- (๓) การเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุมของผู้ร่วมประชุม
- (๔) การลงทะเบียนของผู้ร่วมประชุม ทั้งการลงทะเบียนโดยเปิดเผยและการลงทะเบียนลับ (หากมี)
- (๕) การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการบันทึกเสียง หรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลาที่มีการประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมลับ
- (๖) การจัดเก็บข้อมูลจากรออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน
- (๗) การแจ้งเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุม
- การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมอาจใช้ระบบควบคุมการประชุม ของตนเองหรือของผู้ให้บริการก็ได้
- ข้อ ๖ หากหน่วยงานใดมีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมตามกฎหมายแตกต่าง เป็นการเฉพาะแล้ว อาจเพิ่มเติมรายละเอียดการปฏิบัติงานตามกฎหมายที่แตกต่างนั้นได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงมาตรฐานตามประกาศฉบับนี้
- ข้อ ๗ การจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องลับ นอกจากต้องปฏิบัติตามหมวด ๒ ของประกาศนี้แล้ว ให้ดำเนินการตามหมวด ๓ เป็นการเพิ่มเติมด้วย

หมวด ๒

มาตรฐานการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๘ การแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการประชุมตามข้อ ๕ (๑) ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมกำหนด โดยอาจใช้เทคโนโลยีช่วยในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ร่วมประชุม เช่น การยืนยันตัวตนด้วยชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) หรือการใช้รหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว (One Time Password) เป็นต้น หรืออาจให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่นรับรองการแสดงตัวตนก่อนหรือระหว่างการประชุม

การแสดงตนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมพิจารณาเลือกใช้วิธีการที่มีความมั่นคง และรัดกุมตามความเหมาะสมกับการประชุม โดยคำนึงถึงพฤติกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนของผู้ร่วมประชุม ประเภทของระเบียบวาระ กฎหมายที่เกี่ยวกับการประชุมตามที่กำหนดในกฎหมาย เป็นต้น

ข้อ ๙ การสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กันได้ด้วยเสียง หรือทั้งเสียงและภาพตามข้อ ๕ (๒) ให้ดำเนินการด้วยช่องสัญญาณที่เพียงพอรองรับการถ่ายทอดเสียง หรือทั้งเสียงและภาพได้อย่างชัดเจน และต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่มีการประชุม เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงผู้ร่วมประชุมที่มิได้อยู่ในสถานที่เดียวกันให้สามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ในเวลาเดียวกัน

ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเตรียมและกำหนดวิธีการสำรองเพื่อใช้ในการประชุมผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีมีเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุม เช่น การประชุมผ่านโทรศัพท์ หรือการสื่อสารด้วยข้อความ เป็นต้น

ข้อ ๑๐ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต้องมีการจัดการสิทธิของผู้ร่วมประชุม โดยมีวิธีการที่ประณайнในที่ประชุมหรือมอบหมายให้ผู้ควบคุมระบบสามารถถ่ายทอดเสียง หรือ ทั้งเสียงและภาพเป็นการซึ่วครัว หรือหยุดการส่งข้อมูลแก่ผู้ร่วมประชุมบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ทันที หากมีเหตุจำเป็นหรือมีกรณีฉุกเฉิน เช่น เมื่อมีการพิจารณาเรื่องที่ผู้ร่วมประชุมมีส่วนได้เสียในการประชุม เป็นต้น

ข้อ ๑๑ การเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุมของผู้ร่วมประชุมตามข้อ ๔ (๓) ซึ่งรวมถึง ข้อมูลที่นำเสนอในระหว่างการประชุม หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมทั้งปวง ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุม จัดส่งให้แก่ผู้ร่วมประชุมก่อนหรือในระหว่างประชุม พร้อมแจ้งวิธีการที่ทำให้ผู้ร่วมประชุมสามารถเข้าถึงเอกสารประกอบการประชุม หรือข้อมูลเหล่านั้นได้

ข้อ ๑๒ หนังสือเชิญประชุม เอกสารประกอบการประชุม รายงานการประชุม หรือข้อมูล หรือเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการประชุม อาจทำในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยดำเนินการให้สอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๓ การลงคะแนนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๔ (๔) ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) หากเป็นการลงคะแนนโดยทั่วไป อาจเลือกใช้วิธีไดก์ไดที่สามารถบุตัวผู้ร่วมประชุม ที่มีสิทธิลงคะแนน และสามารถทราบเจตนาในการลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวได้ เช่น การให้ผู้ลงคะแนนแต่ละคนแสดงเจตนาด้วยเสียง สัญลักษณ์ หรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

(๒) หากเป็นการลงคะแนนลับ ให้ใช้วิธีการที่สามารถทราบจำนวนของผู้ลงคะแนนและผลรวมของการลงคะแนน โดยไม่สามารถระบุตัวของผู้ลงคะแนนได้เป็นการทั่วไป เช่น การใช้ระบบการสำรวจความเห็นทางออนไลน์ เป็นต้น

ข้อ ๑๔ การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อ ๔ (๔) และข้อมูลจราจรอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๔ (๖) ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเก็บข้อมูล หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

(๑) วิธีการแสดงตนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมสรุปจำนวนผู้ร่วมประชุม หรือรายชื่อผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแสดงตนตามข้อ ๔ โดยให้บันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในรายงานการประชุม

(๒) วิธีการลงคะแนนของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมผลการลงคะแนนของผู้ร่วมประชุม โดยให้บันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในรายงานการประชุม

(๓) ข้อมูลบันทึกเสียง หรือทั้งเสียงและภาพของผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจบันทึกด้วยระบบการประชุมนั้นเองหรือด้วยวิธีการอื่นใด เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

(๔) เหตุขัดข้องที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุมในการดำเนินการตามข้อ ๕ ซึ่งผู้มีหน้าที่จัดการประชุมทราบหรือได้รับแจ้งจากผู้ร่วมประชุม

(๕) ข้อมูลประจำตัวอิเล็กทรอนิกส์ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลหรือชื่อผู้ใช้งาน (Username) วันและเวลาของการเข้าร่วมประชุมและเลิกประชุมที่อิงกับเวลามาตรฐาน

เหตุขัดข้องที่เกิดขึ้นตาม (๕) หากไม่กระทบต่อสาระสำคัญในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ให้มีผลทำให้การประชุมต้องเสียไป เดทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมอาจกำหนดแนวทางการแก้ไขเหตุขัดข้องและผลกระทบของเหตุขัดข้องตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรได้

ข้อ ๑๕ การจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานตามข้อ ๑๔ ให้บันทึกในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเก็บรักษาด้วยวิธีการที่มีความมั่นคงปลอดภัยและด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ดังนี้

(๑) ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อมูล ตั้งแต่การสร้างจนเสร็จสมบูรณ์ และมีมาตรการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเกิดขึ้นกับข้อมูลนั้น เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษาหรือการแสดง ซึ่งไม่มีผลต่อความหมายของข้อมูลนั้น

(๒) สามารถนำข้อมูลกลับมาใช้หรือแสดงข้อมูลนั้นในภายหลังได้

(๓) มีมาตรการควบคุมสิทธิการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว พร้อมมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในการเข้าถึง เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และไม่ให้ทั้งผู้ควบคุมระบบและผู้มีหน้าที่จัดการประชุมสามารถแก้ไขข้อมูลที่เก็บรักษาไว้

ข้อ ๑๖ การแจ้งเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุม ตามข้อ ๕ (๗) ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมจัดเตรียมช่องทางการแจ้งเหตุขัดข้อง เพื่อรับการแก้ไขเหตุขัดข้องแก่ผู้ร่วมประชุมในระหว่างการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๗ เมื่อการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานที่กำหนดในข้อ ๑๔ ทั้งข้อมูลเสียง หรือทั้งเสียงและภาพ และข้อมูลประจำตัวอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงข้อมูลอื่นที่เกิดจากการประชุม หรือให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้ภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันสิ้นสุดการประชุมในแต่ละครั้ง

ข้อ ๑๙ เมื่อมีเหตุให้มีการทำลายข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุม หรือผู้ให้บริการลงทะเบียนหรือทำลายซึ่งข้อมูลการประชุมออกจากสื่อบันทึกข้อมูล ด้วยเทคโนโลยีและวิธีการที่มีความมั่นคงปลอดภัยในการลงทะเบียนหรือทำลาย

หมวด ๓

มาตรฐานการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องลับ

ข้อ ๑๙ ใน การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องลับ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมกำหนด มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีสิทธิร่วมประชุมรู้หรือล่วงรู้ถึงข้อมูล การประชุมในเรื่องลับดังกล่าว ทั้งเอกสารประกอบการประชุม ข้อมูลที่นำเสนอในระหว่างการประชุม หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลับดังกล่าว และมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดในข้อ ๒๔

ข้อ ๒๐ ให้ผู้ร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์รับรองต่อที่ประชุมว่าไม่มีบุคคลที่ไม่มีสิทธิร่วมประชุมสามารถรู้หรือล่วงรู้ถึงข้อมูลการประชุมในเรื่องลับดังกล่าวตามข้อ ๑๙ โดยควรประชุมณ พื้นที่ปิดที่ไม่มีบุคคลอื่นเข้าออกในบริเวณดังกล่าว

ข้อ ๒๑ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องที่มีขั้นความลับของหน่วยงานของรัฐ ให้ใช้ระบบควบคุมการประชุมที่ติดตั้งและให้บริการในราชอาณาจักร และมีมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย ตามข้อ ๒๔ โดยต้องไม่จัดเก็บข้อมูลหรือหลักฐานส่วนหนึ่งส่วนใดไว้บนราชอาณาจักร ทั้งนี้ ผู้ให้บริการต้องรับรองต่อผู้มีหน้าที่จัดการประชุมว่าได้ดำเนินการตามข้อกำหนดนี้

ห้ามมิให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลาที่มี การประชุมในเรื่องลับ

ข้อ ๒๒ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องลับในกรณีอื่นใดนอกจากข้อ ๒๑ ให้ใช้ ระบบควบคุมการประชุมที่มีความมั่นคงปลอดภัยตามข้อ ๒๔

ห้ามมิให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลาที่มี การประชุมในเรื่องลับ

หมวด ๔

มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ

ข้อ ๒๓ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้มีมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ด้านสารสนเทศ ในเรื่องดังนี้เป็นอย่างน้อย

(๑) การรักษาความลับ (confidentiality) โดยมีมาตรการรักษาหรือสงวนไว้เพื่อป้องกันการเข้าถึง ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในการเข้าถึง

(๒) การรักษาความครบถ้วน (integrity) โดยมีมาตรการป้องกันข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ทำให้สูญหาย ทำให้เสียหาย หรือถูกทำลายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือโดยมิชอบ เพื่อให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในสภาพสมบูรณ์ขณะที่มีการใช้งาน ประมวลผล โอน หรือเก็บรักษา

(๓) การรักษาสภาพพร้อมใช้งาน (availability) โดยมีมาตรการที่ดูแลให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สามารถทำงาน เข้าถึง หรือใช้งานได้ในเวลาที่ต้องการ

(๔) การรักษาความเป็นส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ ให้มีคุณสมบัติอื่น ได้แก่ ความถูกต้องแท้จริง (authenticity) ความรับผิด (accountability) การห้ามปฏิเสธความรับผิด (non-repudiation) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องหรือเกิดจากการประชุม

ข้อ ๒๔ ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของระบบควบคุมการประชุม

ข้อ ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการใช้งานระบบควบคุมการประชุม สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือหน่วยงานอื่นที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด อาจจัดให้มีการตรวจประเมิน และรับรองความสอดคล้องของระบบควบคุมการประชุมตามมาตรฐานที่กำหนด ในประกาศนี้ก็ได้ และให้ถือว่าระบบควบคุมการประชุมที่ผ่านการรับรองโดยหน่วยงานดังกล่าว มีกระบวนการที่สอดคล้องตามมาตรฐานในประกาศฉบับนี้

กระบวนการเพื่อตรวจประเมินและรับรองความสอดคล้องของระบบควบคุมการประชุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด

ข้อ ๒๖ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อาจกำหนดให้การได้รับการตรวจประเมิน หรือรับรองความสอดคล้องของระบบควบคุมการประชุมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน โดยหน่วยงานหนึ่ง หน่วยงานใดทั้งในประเทศไทยหรือต่างประเทศตามมาตรฐานหรือข้อกำหนดที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานตามข้อ ๒๔ ถือว่าระบบหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบควบคุมการประชุมนั้น ได้รับการรับรองความสอดคล้อง ตามข้อ ๒๕ ก็ได้

ข้อ ๒๗ บรรดาการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้เตรียมการไว้ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อไป จนแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ไม่เกินหกสิบวันตั้งแต่วันที่ประกาศใช้บังคับ

ចົວ ២៨ ໃຫ້ຮູມນຕີວ່າກາຣກະທຽງດິຈິທັລເພື່ອເສດຖະກິຈແລະສັງຄມຮັກຫາກາຣຕາມປະກາສນີ້
ແລະໃຫ້ມີຄໍານາຈຕີຄວາມແລະວິນິຈໜ້າຢ່າງເກີດຈາກກາຣປົງປັບປຸງປະກາສນີ້

ປະກາສ ປ ວັນທີ ១២ ພຸດຍການມ ພ.ສ. ២៥៦៣

ພຸທອີພິພໍ່ ບຸ່ນນັກນົດ

ຮູມນຕີວ່າກາຣກະທຽງດິຈິທັລເພື່ອເສດຖະກິຈແລະສັງຄມ

คู่มือการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

1. กรอบแนวคิดและหลักการ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกในยุคปัจจุบัน ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในการทำงาน และการดำเนินชีวิตได้ทุกที่ทุกเวลา ได้ส่งผลให้รูปแบบและวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรต่าง ๆ เริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องเข้ามาปฏิบัติงานประจำทุกวัน ณ สำนักงาน สู่รูปแบบที่มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานมากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลาโดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลรองรับการปฏิบัติงานจากที่พักอาศัย หรือจากสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ร้านกาแฟ ห้องสมุด สวนสาธารณะ ฯลฯ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาปฏิบัติงานที่สำนักงานเป็นประจำทุกวัน

การทำงานนอกสถานที่ (Telecommute) หรือที่เรียกว่ากันในชื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น Telework , Work from Home , Mobile work , Remote work เป็นแนวคิดที่ในปัจจุบันองค์กรชั้นนำทั่วในประเทศไทย และต่างประเทศ มีการนำใช้อย่างกว้างขวาง สำหรับหน่วยงานของรัฐ ในประเทศไทย ก็สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐ ด้วยการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว อีกทั้งยังจะมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ ผ่านรูปแบบการทำงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความสนุกสนาน และผู้ปฏิบัติงานสามารถมีสมาธิในการปฏิบัติงาน อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิด สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นจุดเด่นของการพัฒนานวัตกรรม

นอกจากนี้ แนวคิดการทำงานนอกสถานที่ของรัฐ ยังจะเป็นส่วนสนับสนุนการลดปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาล้อรวมทางอากาศ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ในกรณีที่มีเหตุให้ข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติงานประจำ ณ สำนักงานได้ และในระยะยาว ยังจะสามารถช่วยประหยัดงบประมาณจากการลดค่าใช้จ่าย ของสำนักงาน และเป็นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของรัฐรูปแบบใหม่สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

2. รูปแบบและแนวทางการปฏิบัติงานนอกสถานที่

การปฏิบัติราชการนอกสถานที่ มีรูปแบบ และแนวทางปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 รูปแบบการปฏิบัติงานนอกสถานที่

- การปฏิบัติงานนอกสถานที่อย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ โดยไม่ต้องเข้ามาปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน โดยกำหนดเป็นรอบระยะเวลาสม่ำเสมอ เช่น 2 วันต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 6 เดือน หรือ 4 วันต่อเดือน เป็นระยะเวลา 12 เดือน เป็นต้น
- การปฏิบัติงานนอกสถานที่เป็นครั้งคราว โดยกำหนดให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ โดยไม่ต้องเข้ามาปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน โดยกำหนดเป็นช่วงระยะเวลาที่แน่นอน เช่น 5 วันทำการ หรือ 10 วันทำการ เป็นต้น

สำหรับเวลาการปฏิบัติราชการ นอกเหนือจากรูปแบบข้างต้น ให้ข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐ
ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานปกติ

2.2 แนวทางการปฏิบัติงานนอกสถานที่

แนวทางการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ เป็นไปได้ทั้งในลักษณะของการทำงานเดียว หรือการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน และการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยในช่วงที่ไม่ได้มีมาปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัล เพื่อการประชุม การหารือ การประสานงาน กับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยมีแนวทางการทำงานผ่านระบบและช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ อาทิ

- การประชุมแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน เช่น CISCO Webex Meeting , Microsoft Team , LINE Group Call เป็นต้น
- การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม เช่น CISCO Webex Team , Microsoft Team เป็นต้น
- การปฏิบัติงานร่วมกันผ่านแอปพลิเคชันการทำงานสำนักงานออนไลน์ เช่น Microsoft Office 365 , Google G Suite เป็นต้น
- การปฏิบัติงานผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำงานผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัลที่สำนักงานกำหนด

3. ลักษณะงาน

ในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ สามารถจำแนกลักษณะงานได้ ดังนี้

3.1 ลักษณะงานที่สามารถปฏิบัติราชการนอกสถานที่ได้ทั้งหมด หรือบางส่วน

- 1) งานวิชาการในลักษณะของการศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ การจัดทำรายงานการศึกษา การวิเคราะห์วิจัย รายงานทางวิชาการ การจัดทำข้อเสนอแนะ การออกแบบหรือพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ การออกแบบด้านสถาปัตยกรรม การพิจารณาอนุมัติจัดซื้อกฎหมาย หรืองานรูปแบบอื่นที่หน่วยงานต้นสังกัดเห็นว่าสามารถปฏิบัติงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน
- 2) งานบริหาร และงานอำนวยการ ที่สามารถสื่อสาร กำกับและติดตามการดำเนินงาน กับผู้ปฏิบัติงานโดยผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัลได้
- 3) งานลักษณะอื่นที่สามารถเข้าถึงผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัล และสามารถปฏิบัติงานได้ เช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน
- 4) งานที่สามารถกำหนดเป้าหมาย และประเมินผลสำเร็จของงาน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ลักษณะงานที่ไม่สามารถปฏิบัติราชการนอกสถานที่ได้

- 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้อเอกสาร หรือข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องเก็บเป็นความลับ ในสำนักงานที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างรัดกุม
- 2) งานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน เช่น งานทะเบียนราชภัฏ งานบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข งานด้านการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น
- 3) งานที่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือทางเทคนิคในการปฏิบัติงาน เช่น งานด้านเทคนิคการแพทย์ งานควบคุมการจราจรทางอากาศ งานด้านการตรวจสอบวัตถุอันตราย เป็นต้น

4. คุณลักษณะของข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติราชการนอกสถานที่

ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐที่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

- เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง มีวินัย และมีศักยภาพในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
- เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยต้องการการกำกับดูแลน้อย
- เป็นผู้ที่มีความพร้อมสามารถเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ และมีทักษะในการปฏิบัติราชการผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัล

5. ผู้มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐปฏิบัติราชการนอกสถานที่

อำนาจในการสั่งให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกระทรวง หรือระดับกรม ตามนัยของระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2555 ข้อ 11 ที่ระบุว่า “ในกรณีจำเป็น หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการจะกำหนดวิธีลงเวลาการปฏิบัติราชการ หรือวิธีควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่จะต้องมีหลักฐานให้สามารถตรวจสอบวันเวลาการปฏิบัติราชการได้ด้วย”

ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น หรือผู้บังคับบัญชาลำดับสูงขึ้นไปของข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐที่จะปฏิบัติงานนอกสถานที่ เป็นผู้เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ พร้อมทั้งระบุเป้าหมายของงานที่จะปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ไม่ได้เข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน ร่วมกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยระบุเป็นผลสำเร็จของงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเป้าหมายที่ตัดตอนมาจากข้อตกลงการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ในแต่ละรอบ การประเมิน

6. แนวทางการกำกับและติดตามการปฏิบัติงาน

ก่อนเริ่มการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ผู้ปฏิบัติงานควรมีการตกลงเป้าหมายการปฏิบัติงานในช่วงเวลา ที่ไม่ได้เข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน ร่วมกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยระบุเป็นผลสำเร็จของงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเป้าหมายที่ตัดตอนมาจากข้อตกลงการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ในแต่ละรอบ การประเมิน

ในการกำกับและติดตามการปฏิบัติงานของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐ ใน การปฏิบัติราชการนอกสถานที่ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ปฏิบัติงาน ใน การกำกับและติดตามการดำเนินงานในช่วงที่ไม่ได้เข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน อย่างสม่ำเสมอ และผู้ปฏิบัติงานจะต้องรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นทราบเป็นระยะ โดยการกำกับและติดตามการปฏิบัติงาน อาจดำเนินการโดยผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัล

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยผู้บังคับบัญชาชั้นต้นจะเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐ พร้อมทั้งรายงานผลสรุปเรื่องของงานต่อหัวหน้าส่วนราชการ

7. กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติราชการนอกสถานที่ มีกฎหมายและกฎระเบียบที่รองรับการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

7.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 34 บัญญัติว่า การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน ต้องเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า โดยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ คุณธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี

7.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2555

ข้อ 11 กำหนดว่า เพื่อควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัด โดยมีสาระสำคัญตามตัวอย่างท้ายระเบียบนี้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเวลาการปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ในกรณีจำเป็น หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงจะกำหนดวิธีลงเวลาปฏิบัติราชการ หรือวิธีควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องมีหลักฐานให้สามารถตรวจสอบวัน เวลาการปฏิบัติราชการได้ด้วย

7.3 พระราชบัญญัติเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547

มาตรา 14 บัญญัติว่า การประชุมของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการหรือคณะกรรมการร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหรืออนุกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม และมีสิทธิเบิกเบี้ยประชุมตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่บัญญัติแห่งกฎหมาย ประกาศพระบรมราชโองการ หรือคำสั่งที่จัดให้มีคณะกรรมการหรือคณะกรรมการนั้นจะกำหนดได้เป็นอย่างอื่น

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการประชุมที่บัญญัติแห่งกฎหมาย ประกาศพระบรมราชโองการ หรือคำสั่งที่จัดให้มีคณะกรรมการหรือคณะกรรมการทั้งหมดให้สามารถใช้วิธีการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่สามารถถ่ายทอดภาพและเสียงได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้กรรมการหรืออนุกรรมการไม่จำเป็นต้อง

ปรากฏตัวในที่ประชุมด้วย โดยให้ถือว่ากรรมการ หรืออนุกรรมการซึ่งใช้วิธีการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี ดังกล่าว ร่วมประชุมคณะกรรมการหรือ คณะกรรมการนั้น และมีสิทธิได้รับเปี้ยประชุม"

7.4 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้านสุขภาพจิต ฉบับที่ 74/2557 ลงวันที่ 27 มิ.ย. 2557 เรื่องการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 1 "การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์" หมายความว่า การประชุมที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุมที่กระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ร่วมประชุมอย่างน้อยหนึ่งในสามขององค์ประชุมต้องอยู่ในที่ประชุมแห่งเดียวกัน และผู้ร่วมประชุมทั้งหมดต้องอยู่ในราชอาณาจักรขณะที่มีการประชุม แม้จะมีได้ อยู่ในสถานที่เดียวกันและสามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 2 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้านสุขภาพจิตนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(1) การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

(2) การประชุมเพื่อจัดทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(3) การประชุมเพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

(4) การประชุมอื่นที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 3 การประชุมตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุม นอกจากจะดำเนินการตาม วิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับแล้ว ผู้ท่านใดที่ประชานในที่ประชุมจะกำหนดให้จัดการประชุม ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ และให้มีผลเป็นเดียวกับการประชุมตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ห้ามมิให้ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องที่มีการกำหนดขั้นความลับตามระเบียบว่าด้วย การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ และเรื่องอื่นที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 4 การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

7.5 ประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2557

ข้อ 4 การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กระทำการที่ทำผ่านระบบควบคุมการประชุมที่มีกระบวนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง แนวโน้มฯ และแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2553 หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ให้บริการระบบดังกล่าวจะเป็นภาครัฐ หรือภาคเอกชนให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณีของผู้ร่วมประชุมทุกคนตลอดระยะเวลา

ที่มีการประชุม รวมทั้งข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่เกิดจากการบันทึกดังกล่าว ทั้งนี้ โดยบันทึกในระบบควบคุมการประชุมหรือโดยระบบอื่นได้

การบันทึกข้อมูลตามวรรคสองจะต้องบันทึกในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความมั่นคงปลอดภัยและด้วยวิธีการที่เข้าถึงได้ตามข้อกำหนดแนบท้ายประกาศนี้

8. การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อรับการปฏิบัติงานทั้งในส่วนของหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ และในส่วนของตัวผู้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่

8.1 การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานของรัฐรองรับการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

- 1) จัดเตรียมโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงบนเทคโนโลยีไฟเบอร์ออฟฟิซ (Fiber Optic) หรือเทคโนโลยี MPLS (Multiprotocol Label Switching) หรือ Leased Line เพื่อรับการเชื่อมโยงกับ International bandwidth ภายนอกประเทศ
- 2) จัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โน๊ตบุ๊ก โทรศัพท์เครื่องที่ พร้อมกล้องวิดีโอ หูฟัง และลำโพง หรือ Device อื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายภายในสำนักงานได้ สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ที่ปฏิบัติราชการนอกสถานที่
- 3) จัดเตรียมแอปพลิเคชัน และเทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานต่าง ๆ สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน กับ ผู้ที่ปฏิบัติงานนอกสถานที่ อาทิ
  - แอปพลิเคชันการทำงานสำนักงานออนไลน์ เช่น Microsoft Office 365 , Google G Suite เป็นต้น
  - แอปพลิเคชันรองรับการติดต่อสื่อสารในลักษณะของการประชุมออนไลน์ เช่น CISCO Webex Meeting , Microsoft Team , LINE Group Call เป็นต้น
  - แอปพลิเคชันสนับสนุนการทำงานร่วมกัน เช่น Microsoft Team , CISCO Webex Team เป็นต้น
- 4) จัดเตรียมเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (Virtual Private Network: VPN) ที่มีการป้องกันและความเป็นส่วนตัวที่สูงเมื่อใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ต สำหรับการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันระบบงานภายในหน่วยงาน ของผู้ปฏิบัติงานจากนอกสถานที่
- 5) จัดเตรียมระบบ Cloud Server ที่มีความปลอดภัยสูง เพื่อรับการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ แบบรวมศูนย์

8.2 การเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่

- 1) จัดเตรียมบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านเทคโนโลยีไฟเบอร์ออฟติก (Fiber Optic) หรือเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Mobile broadband)
- 2) จัดเตรียม อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โน๊ตบุ๊ก โทรศัพท์เครื่องที่ พร้อมกล้องวิดีโอ หูฟัง และลำโพง หรือ Device อื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อเข้ากับเครื่องข่ายความเร็วสูงได้ สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน
- 3) จัดเตรียมโปรแกรมประยุกต์ และเทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานต่าง ๆ อาทิ
  - แอปพลิเคชันการทำงานสำนักงานออนไลน์ เช่น Microsoft Office 365 , Google G Suite เป็นต้น
  - แอปพลิเคชันรองรับการติดต่อสื่อสารในลักษณะของการประชุมออนไลน์ เช่น CISCO Webex Meeting , Microsoft Team , LINE Group Call เป็นต้น
  - แอปพลิเคชันสนับสนุนการทำงานร่วมกัน เช่น Microsoft Team , CISCO Webex Team เป็นต้น

9. แนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานของรัฐ

การดำเนินงานสำหรับหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ สามารถแบ่งการดำเนินการออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

9.1 การเตรียมการก่อนเริ่มการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

- 1) หัวหน้าส่วนราชการ ระดับกระทรวง หรือระดับกรม กำหนดนโยบายการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ โดยกำหนดรูปแบบและรายละเอียดการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ อย่างน้อย ดังนี้
  - รูปแบบ และแนวทางการปฏิบัติงานนอกสถานที่ ที่เหมาะสมกับหน่วยงาน
  - ลักษณะงานของหน่วยงานที่สามารถปฏิบัติงานนอกสถานที่ได้ทั้งหมด หรือบางส่วน และลักษณะงานที่ไม่สามารถปฏิบัติงานนอกสถานที่ได้
  - แนวทางการคัดเลือกผู้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่
  - แนวทางการกำกับและติดตามการปฏิบัติงาน
  - แนวทางการยุติการปฏิบัติราชการนอกสถานที่
  - แนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่
- 2) หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี และระบบการรักษาความปลอดภัย รองรับการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ พร้อมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

และบริการอินเทอร์เน็ต สำหรับผู้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม
รวมทั้งควรจัดให้มีการฝึกอบรมการใช้ระบบเทคโนโลยีและช่องทางดิจิทัลที่จำเป็น

- 3) มอบหมายส่วนงานภายใต้เกี่ยวข้อง อาทิ ฝ่ายบุคลากร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น
รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

9.2 การดำเนินการช่วงการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

- 1) ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นคัดเลือกข้าราชการ หรือบุคลากรของรัฐที่จะปฏิบัติราชการนอกสถานที่ โดยอาจใช้วิธีการรับสมัครตามความสมัครใจ หรือการมอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ตามเหตุผลความจำเป็น เช่น กรณีเกิดโรคระบาด หรือกรณีที่มีเหตุให้ไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงานได้ เป็นต้น โดยคำนึงถึงลักษณะงานที่สามารถปฏิบัติงานนอกสถานที่ได้
- 2) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ทดลองเป้าหมายการปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ไม่ได้เข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน ร่วมกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยระบุเป็นผลสำเร็จของงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยจัดทำในรูปแบบของข้อทดลองการปฏิบัติราชการของสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเป้าหมายที่ตัดตอนมาจากข้อทดลองการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ในแต่ละรอบการประเมิน
- 3) ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น หรือผู้บังคับบัญชาลำดับสูงขึ้นไปของข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐที่จะปฏิบัติงานนอกสถานที่ เป็นผู้เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งให้ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ที่ได้รับการคัดเลือกปฏิบัติราชการนอกสถานที่ พร้อมทั้งระบุเป้าหมายของงานที่จะปฏิบัติในช่วงเวลาที่ไม่ได้เข้ามาปฏิบัติราชการ ณ สำนักงาน
- 4) ในช่วงระหว่างการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ปฏิบัติงานนอกสถานที่ จะเป็นผู้กำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และผู้ปฏิบัติงานจะต้องปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นทราบเป็นระยะๆ โดยการกำกับและติดตามการปฏิบัติงานอาจดำเนินการโดยผ่านระบบหรือช่องทางดิจิทัล
- 5) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือฝ่ายเทคนิค จัดให้มีช่องทางในการให้คำแนะนำ ปรึกษา และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการใช้งานระบบเทคโนโลยีและช่องดิจิทัล สนับสนุนการปฏิบัติราชการนอกสถานที่
- 6) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น หรือผู้บังคับบัญชาลำดับสูงขึ้น พบร่วมกับผู้ปฏิบัติงานนอกสถานที่ ไม่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามข้อทดลองการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ หรือไม่

ปฏิบัติตามแนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ให้เสนอหัวหน้าส่วนราชการ
เพื่อพิจารณาอยุติการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ของผู้ปฏิบัติงาน

9.3 การดำเนินการภายหลังสื้นสุดการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

- 1) ผู้ปฏิบัติงานนอกสถานที่รายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
- 2) ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ พร้อมทั้งรายงานผลสำเร็จของงานต่อหัวหน้าส่วนราชการ
- 3) ประเมินผลการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ในภาพรวมของหน่วยงาน ทั้งในมิติประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการทำงานของหน่วยงาน และมิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งถอดบทเรียนการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

10. แนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่

ข้าราชการ หรือบุคลากรภาครัฐ ที่ปฏิบัติราชการนอกสถานที่ พึงปฏิบัติตามแนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ ดังนี้

- ปฏิบัติราชการด้วยความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย กฎระเบียบ และประโยชน์ของทางราชการ ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว ทันเวลา และมีคุณภาพ
- มีความรับผิดชอบ มีวินัย และบริหารเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน
- ให้ความสำคัญกับสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ตรงต่อเวลา พร้อมยอมรับ พึงความคิดเห็นเพื่อประสานประโยชน์ของงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงานทั้งที่ปฏิบัติงานนอกสถานที่ และที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน ด้วย ความ เสียสละ ความเอื้ออาทร และความเข้าใจ โดยไม่ถือว่าการปฏิบัติราชการนอกสถานที่เป็นภาระ
- ใช้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการในทางที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง ดูแลข้อมูลข่าวสาร อย่างระมัดระวัง ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของทางราชการต่อบุคคลอื่น หรือในพื้นที่สาธารณะ
- มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ไฟหัวความรู้ พัฒนาทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน ริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ และพร้อมปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

11. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

- ผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชา จะต้องมีความมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนระบบการบริหาร จากการบริหารโดยการกำกับดูแล เป็นการบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
- การคัดเลือกผู้ปฏิบัติราชการนักสถานที่ จะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัย สามารถสร้างแรงจูงใจและสามารถ triferm งานด้วยตนเอง ต้องการกำกับดูแลน้อย และมีทักษะในการปฏิบัติงานผ่านระบบและช่องทางดิจิทัล
- การกำหนดลักษณะงานที่สามารถปฏิบัติราชการนักสถานที่ จะต้องเป็นงานที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม
- ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการปฏิบัติงาน ที่เอื้อให้การปฏิบัติราชการนักสถานที่เป็นไปอย่างไร้รอยต่อเมื่อมีการปฏิบัติราชการณ สำนักงาน
- การสร้างการยอมรับในวัฒนธรรมการทำงานของราชการรูปแบบใหม่ โดยคำนึงผลสัมฤทธิ์ของงานมากกว่าวิธีการปฏิบัติงาน

12. ประโยชน์ที่จะได้รับ

12.1 มิติของผู้ปฏิบัติ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานมีมากขึ้น เนื่องจากไม่ถูกกระบวนการในระหว่างการทำงานที่อาจก่อให้เกิดการไขว้เขวหรือเสียสมาธิ และไม่สูญเสียเวลาในการสร้างสังคมหรือการเมืองในที่ทำงาน
- 2) ลดเวลาและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าเดินทาง ค่าจอดรถ ค่าอาหาร และค่าเสื้อผ้า เป็นต้น
- 3) ความพึงพอใจในงานและขั้นตอนกำลังใจดีขึ้น เพราะสามารถสร้างความสมดุลระหว่างภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ในชีวิตได้อย่างลงตัว
- 4) คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีเวลามากขึ้นสำหรับครอบครัวและกิจกรรมในชุมชน

12.2 มิติขององค์กร

- 1) พลิกผลขององค์กรเพิ่มมากขึ้น
- 2) ลดความหนาแน่นในสำนักงาน/ มีการใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ออกจากนั้น ในระยะยาวยังสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านอาคารและสถานที่ได้ เนื่องจากขนาดของสำนักงานจะเล็กลง
- 3) ลดค่าสาธารณูปโภค (เช่น การใช้พลังงานไฟฟ้าในสำนักงาน ทั้งจากอุปกรณ์ไฟฟ้าและเครื่องทำความเย็น)

- 4) สามารถรังรักษาเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพ อัตรากำลังดี สามารถทำงานต่อเนื่องได้ยาวนาน สามารถรักษาความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องลดลง (เช่น ค่าใช้จ่ายในการสร้างและพัฒนาค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหารทำการนอกราชการ ฯลฯ)
- .....

ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน
 ส่วนราชการ.....
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

วัน เดือน ปี	รายละเอียดรายจ่าย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
	รวมทั้งสิ้น		

รวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร) .....
 ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง.....

กอง / คณะ.....ขอรับรองว่า รายจ่ายข้างต้นนี้ไม่อาจเรียกใบเสร็จรับเงินจากผู้รับได้

และข้าพเจ้าได้จ่ายไปในงานของราชการโดยแท้

ลงชื่อ.....

วันที่.....

หลักฐานการจ่ายค่าตอบแทน/ค่าเบย์ประจำชุมชนกรุงเทพฯในครองนั้น

ส่วนราชการ.....

การประชุมร่อง.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... สถานที่ประชุม.....

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ผู้แทนหน่วยงาน	อัตรา	ลายมือชื่อ	วันที่รับเงิน
	(ประธานกรรมการ/ กรรมการ)	ค่าตอบแทน/ ค่าเบี้ยประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผู้รับเงิน/ธนาคาร โดยที่บัญชีรับเงิน		
1	นางสาวพอใจ อิ่นยอม	ประธานกรรมการ	สำนักงานอธิการบดี	1,500.00	ประชุมผ่านสื่อเอเล็กทรอนิกส์	บ.กรุงไทย/0060045555 12-ก.ค.-64
2	นายสุข พอดี	กรรมการ	คณะกรรมการฯ	1,200.00	ประชุมผ่านสื่อเอเล็กทรอนิกส์	บ.กรุงเทพ/8807001234 12-ก.ค.-64
- เอกสารรับตัวอย่าง -						
รวมเงิน 2,700.00						

จำนวนเงิน(ตัวอักษร) .....(ต่อหนึ่งร้อยบาทถ้วน).....

ลงชื่อ..... ผู้จ่ายเงิน

(.....)

เอกสารตัวอย่าง

ใบรับฝากเงิน (Deposit Slip)

Bangkok Bank
ธนาคารกรุงเทพ เบอร์ประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0107536000374

สาขา Branch มหานคร ศูนย์ทเวศ A/C type ฝากเข้าบัญชี Savings ประจำ Fixed ด้วย โอนสด Cash

วันที่ Date 9 กรกฎาคม 2564 กระแสรายวัน Current สินมัตยะ Sinmattaya

ชื่อบัญชี A/C Name นางสาวดีใจ ใจดี สาขาเจ้าของบัญชี Branch of Account Owner

09/07/21 990-NBD นางสาวดีใจ ใจดี จำนวนเงิน 400.00/116302 T 880-7-00919-9
ใบเสร็จของธนาคาร 400.00/116302 T 880-7-00919-9
151445

โปรดกรอกข้อมูลฝากเงินแยกตามประเภท เงินสด กับ โอนบัญชี Please fill in separate deposit slips for cash or for transfer deposits.

จำนวนเงินฝาก (ตัวอักษร) Deposit Amount In Words
(สี่ร้อยบาทถ้วน) 400.-

จำนวนเงินฝาก (ตัวเลข) Amount In Numbers
081-123-4567

ชื่อผู้นำฝาก Depositor's Name นางสาวเอปี มีดี

โทรศัพท์ Tel. No. 081-123-4567

ตราประทับธนาคาร For Bank

สำเนาสู่ลูกค้า FOR CUSTOMER 2

กรุณารับรองการแก้ไขรายการที่มิได้ลงลายมือชื่อทุกประการที่ต้องลงนามก่อนการแก้ไขและห้ามใช้ยาลบหรือปากกาแก้ไข The depositor must validate each modification and/or correction with a full signature. Correction fluids may not be used under any circumstances.

SFSD 245-3 (2-05/62) 010100